

Basala hygienrutiner - riktlinje för SLSO

Dokumentnamn
Basala hygienrutiner - riktlinje för SLSO**Regnr**
RIK-02109-v.3.0**Gäller fr.o.m**
2017-10-02**Ersätter tidigare dokument**
2016-08-25**Upprättare**
Hanna Sylverberg**Godkänd/signatur**
Stefan Kallström Jansson

Basala hygienrutiner - riktlinje för SLSO

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas av all personal vid arbetsmoment som innebär fysisk kontakt med en patient, vårdtagare, brukare, kund samt boende ytor eller föremål.

Syftet med basala hygienrutiner är att förhindra smitta.

Hälso- och sjukvårdspersonalen är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Den absolut viktigaste åtgärden för att minska förekomsten av vårdrelaterade infektioner och förhindra smittspridning inom vården är att följa de **basala hygienrutinerna**.

Syftet med basala hygienregler är att förhindra smitta

- från patient till personal och från personal till patient (direkt kontaktsmitta)
- mellan patienter, via personalens händer och kläder eller via ytor och föremål (indirekt kontaktsmitta)
- samt motverka att patientens egna mikroorganismer överförs från en plats på patientens kropp till en annan
- förhindra vårdrelaterade infektioner (VRI)
- ge ett gott och professionellt intryck

Kontaktsmitta via händerna är den vanligaste av smittvägar, därefter kommer smitta som överförs via kläderna. Att tillämpa basala hygienrutiner är därför den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vården.

Förutsättningar för att uppnå syftet med basala hygienrutiner är att

- huden är hel
- naglarna är korta fria från nagellack och konstgjorda naglar
- inte används ringar, armband eller armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor, eller motsvarande
- arbetskläder har korta ärmar och att de slutar ovanför armbågen
- örhängen, andra smycken eller övriga föremål inte hänger ner i arbetsfältet
- långt hår skägg och övriga föremål fästs upp så att det inte riskerar att komma i kontakt med patient, ytor eller föremål
- huvudduk fästs upp och/eller stoppas in under klädseln, byts dagligen och tvättas i minst +60 grader C
- handkräm används för att förebygga torra och nariga händer

I basala hygienrutiner ingår

- Arbetskläder
- Handtvätt
- Handdesinfektion
- Handskar
- Skyddskläder
- Stänkskydd
- Andningsskydd

Arbetskläder

Ska bestå av byxor och överdel eller klänning

- ska vara kortärmade
- ska bytas dagligen samt då de blivit våta eller synligt förorenade
- ska **endast** användas på arbetsplatsen. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock även bäras vid färd mellan dessa
- ska förvaras åtskilda från privata kläder och smutsiga arbetskläder
- ska tillhandahållas av arbetsgivaren som även ansvarar för hantering av tvätt
- ska tvättas i minst +60 C

Handdesinfektion

- använd alkoholbaserat handdesinfektionsmedel
- före patientkontakt och före rent arbete, även om du ska använda handskar
- efter patientkontakt, orent arbete och efter användning av handskar
- tag rikligt cirka 2-4 ml och fördela överallt på händerna, i handflatorna, på handryggarna och fingertopparna, runt alla fingrar, tumgrepp samt 10 – 15 cm upp på underarmarna.
- gnid in handdesinfektionsmedlet tills det har dunstat och huden känns torr, full effekt har då uppnåtts.

Handtvätt

Tvätta ALLTID händerna med flytande tvål och vatten om:

- du har varit i kontakt med patient med kräkning eller diarré
- om händerna är, eller kan antas vara smutsiga
- torka ordentligt torrt med pappershandduk/torkpapper
- desinfektera därefter händerna

Handskar

- ska vara för engångsbruk och avsedda för ändamålet
- använd alltid handskar vid kontakt med eller risk för kontakt med blod, sekret, urin och avföring, vid orent arbete samt vid desinfektion av ytor
- kasta handskarna direkt efter användning
- byt handskarna mellan olika vårdmoment, även hos samma patient – berör inte omväxlande rent och smutsigt

Skyddskläder

Skyddskläder ska användas utanpå arbetskläderna vid de vård- och omsorgsmoment där det finns risk för att arbetskläderna kan förorenas genom direktkontakt med en person, dennes kroppsvätskor eller annat biologiskt material (t.ex. hud och hudfragment). Skyddskläder behövs också för att skydda personalen vid smittrisk (se [Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2005:1](#)).

- använd engångs plastförkläde alternativ engångs skyddsrock vid direktkontakt med patient, dennes kroppsvätskor eller annat biologiskt material och vid kontakt med ytor eller föremål
- kasta skyddskläder direkt efter användning

- byt skyddskläder mellan olika vårdmoment, även hos samma patient – berör inte omväxlande rent och smutsigt
- används skyddsrock i textil är den patientbunden och ska bytas dagligen samt då den blivit synligt förorenad eller våt

Stänkskydd

- använd heltäckande visir, munskydd klass IR eller IIR med visir alternativt munskydd klass IR eller IIR med skyddsglasögon vid arbete som medför risk för stänk mot ansiktet

Andningsskydd

använd andningsskydd av klass FFP3 vid vård av patient med smitta som kan spridas luftburet t ex smittsam eller misstänkt smittsam lungtuberkulos

- kasta andningsskyddet direkt efter varje användning

Om vid undersökning, vård och behandling eller annan direktkontakt med patienter med misstänkt eller säkerställd Ebola infektion ska tillämpas särskilda hygienregler, se http://www.vardgivarguiden.se/Omraden/Smittskydd/Dokument/PM/VHF/Handling_splan/

Basala hygienrutiner gäller i alla verksamheter inom SLSO

Referens:

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19819/2015-5-10.pdf>
SOSFS 2007:19,

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete [SOSFS 2011:9](#)

HSLF-FS 2017:40 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete;

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20631/2017-5-24.pdf>

Socialstyrelsen Frågor och svar om basal hygien i vård och omsorg

http://www.socialstyrelsen.se/fragorochsvar/basalhygienivardochoomsorg#anchor_6

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker - smitta, toxinpåverkan och överkänslighet

[AFS 2005:1](#) med ändringsföreskrift [AFS 2012:07](#)

Folkhälsomyndigheten: Patientsäkerhet och vårdrelaterade infektioner

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vardhygien-och-vardrelaterade-infektioner/patientsakerhet-och-vardrelaterade-infektioner/>

SFS 1982:763 i lydelse enligt SFS 2015:311 Hälso- och sjukvårdslag
<https://beta.lagrummet.se/rinfo/publ/sfs/1982:763/konsolidering/2015-07-01>

Patientsäkerhetslag (2010:659)
http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659

Vårdhygien Stockholms län
<http://www.vardgivarguiden.se/Behandlingsstod/Vardhygien/>

Vårdhandboken

Checklista basala hygienrutiner
<http://www.vardgivarguiden.se/globalassets/avtal-uppdrag/vardval-stockholm/mmr-2-rehabilitering-vid-langvarig-smarta-och-utmattningssyndrom/checklista-basala-hygienrutiner.pdf>

e-utbildning basala hygienrutiner
<http://www.vardgivarguiden.se/behandlingsstod/vardhygien/e-utbildning/>

[Rena händer räddar liv](#), fördjupningsmaterial. Sveriges Kommuner och Landsting och Smittskyddsinstitutet

Anvisningar till lokala rutiner

Beskriv hur medarbetare, inklusive nyanställda får information om SLSOs riktlinjer och lokala rutiner.

Beskriv hur verksamheten informerar medarbetare om lokala rutiner och SLSOs riktlinjer om Basala hygienrutiner.

Vem ansvarar för tvätt hantering (tex. vem har huvudansvaret för beställningar ,vem är kontaktperson till Textilia och SLSO, vem hanterar avvikelser).

Beskriv hur hanteras rent och smutsig tvätt samt engångsmaterial (handskar, skyddskläder) inom verksamheten.

Beskriv hur verksamheten följer upp följsamheten till basala hygien rutiner.

Beskriv hur enheten/verksamheten arbetar med resultatet av uppföljningarna.

Beskriv verksamhetens handlingsplan för hygien arbete.